

10. Gerrard M.B. *What are public-private partnerships, and how do they work?* // *Finance & Development*. 2008. № 3. p. 17-21.
11. Madd S. *The place of innovativeness in models of the adoption process: An integrative review* / S. Madd // *Technovation*. – 1990. – № 10.
12. Nelson R. *National systems of innovations: A comparative analysis* / R. Nelson. – Oxford: University press, 1993. – 544 p.

Гудзь Елена Евгеньевна, Байрамов Саймир. Инструменты государственно-частного партнерства по активизации инновационного развития телекоммуникационных предприятий. В статье рассмотрены необходимость, роль, признаки, принципы, обобщены и охарактеризованы современные концептуальные подходы формирования инструментов государственно-частного партнерства по активизации инновационного развития телекоммуникационных предприятий Украины, осуществлен мониторинг направлений сотрудничества частного бизнеса и государства по освоению инноваций телекоммуникационными предприятиями и рассмотрены критерии их отбора.

Ключевые слова: инструменты государственно-частного партнерства, активизация инновационного развития, телекоммуникационные предприятия.

Gudz Olena, Bayramov Saymir. Instruments of public-private partnership to enhance for innovational development of telecommunication enterprises. The article discusses the need for the role, characteristics, principles and summarized and described contemporary conceptual approaches to forming tools of public-private partnerships regarding the promotion of innovative development of telecommunication enterprises of Ukraine in the article the monitoring of areas of cooperation of private business and the state on the development innovation telecommunication enterprises and discussed criteria for their selection.

Keywords: instruments of public-private partnership, promotion of innovative development, telecommunication enterprises.

УДК 330.342

Гудзь О.Є., д.е.н., професор;
Сотниченко В.М. к.пед.н., доцент,
Державний університет
телекомунікацій

ПРИНЦИПИ ТА УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті узагальнено та уточнено принципи й умови забезпечення економічної безпеки телекомунікаційних підприємств за викликів та запитів сьогодення. Виявлено проблеми розвитку економічної безпеки телекомунікаційних підприємств. Запропоновано авторське бачення щодо вирішення проблем економічної безпеки телекомунікаційних підприємств та здійснена систематизація чинників які впливають на ці процеси.

Ключові слова: екзогенні та ендогенні чинники, економічна безпека, телекомунікаційні підприємства, економічна криза.

Постановка проблеми. Телекомунікаційна сфера вважається одним із пріоритетних і важливих локомотивів розвитку економіки України. Вона створює інноваційну складову в

соціально-економічному розвитку держави, демонструючи упродовж десятиліть стійку динаміку росту. Сталий розвиток телекомунікаційних підприємств є важливою передумовою для підвищення конкурентоспроможності економіки та інтеграції України у глобальне інформаційне суспільство, що дозволяє розширити можливості людини отримувати доступ до національних та світових інформаційних ресурсів, поліпшити умови та якість життя. Водночас, економічна безпека телекомунікаційних підприємств є важливою передумовою стабільного й ефективного діяльності, підтримка якої залежить від принципів та умов її забезпечення, раціональне впровадження яких формує базис економічної безпеки телекомунікаційних підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковим надбанням щодо теоретико-методологічних підвалин в царині розкриття принципів та умов забезпечення економічної безпеки підприємств стали вагомими авангардні розвідки відомих вчених - О. Барановського, О. Виноградової, В. Гейця, О. Гусевої, І. Лютого, В. Мунтіяна та інших. Їх науковий доробок істотно сприяв рельєфному окресленню контуру змісту та горизонту проблем економічної безпеки підприємств. Водночас, помітно бракує переконливих пропозицій щодо принципів й умов забезпечення економічної безпеки телекомунікаційних підприємств за викликів та запитів сьогодення. Телекомунікаційні підприємства мають свою специфіку, оскільки вони працюють на ринку інфокомунікаційних послуг.

Метою статті є узагальнення та уточнення принципів за забезпечення економічної безпеки телекомунікаційних підприємств в умовах викликів й запитів сьогодення, виявлення проблем розвитку економічної безпеки телекомунікаційних підприємств, формування авторського бачення щодо вирішення проблем економічної безпеки телекомунікаційних підприємств та здійснення систематизації чинників які впливають на ці процеси.

Виклад основного матеріалу. Розгляд принципів забезпечення економічної безпеки підприємств, Л. Корчевська обґрунтовує здійснювати через призму інтерактивного методу системного аналізу, сутність якого полягає у вивченні будь-чого методом послідовних наближень, багатократному повторенні певних дій і операцій [7, с. 111-119]. Дослідниця переконує, що розгляд принципів економічної безпеки підприємств необхідно розглядати через призму трансдисциплінарного підходу, що віддзеркалює сутність досліджуваного поняття [6, с. 44], а П. Колпаков слушно умотивовує, що стабільність, своєчасність, безперервність і плановість є фундаментом її формування [5]. З. Живко зупиняється на принципах одночасності чотирьох ролей; ієрархічності; поєднання централізації та децентралізації; пріоритету об'єкта над суб'єктом; координованість дій і заходів; єдиноначальності; спрощеності структури; персональної відповідальності, а також адаптивності [3].

Розподіл принципів на ендогенні (підпорядковані впливу підприємства) і екзогенні (характеризують інтенсивність впливу зовнішнього середовища на економічну безпеку підприємства) переконує проводити Т. Пожуєва [10, с. 137 - 138]. Окремо дослідниця пропонує систематизувати принципи економічної безпеки залежно від досягнення економічної стабільності підприємством, класифікуючи їх за ознаками: економічності; оптимізації виробничої структури; прибутковості; фінансової стійкості; збалансованого фінансування; товарної політики підприємства; раціонального управління запасами; ефективного фінансового планування [10, с. 139].

Н. Іванова відмічає, що економічна безпека підприємства «може бути побудована на основі одного з таких принципів»: системності, законності, пріоритету заходів попередження, комплексного застосування сил і коштів, економічної доцільності, координації та взаємодії ззовні й усередині підприємства, планової основи діяльності, компетентності [4, с. 57-61]. Проте, слід акцентувати, що неодмінною умовою формування економічної безпеки підприємства має бути дотримання системи принципів, а не одного з них.

Так, І. Сорочкіна переконує, щодо необхідності розмежування принципів економічної безпеки підприємств на базові та додаткові принципи.

До базових відносяться принципи комплексності, законності, плановості, поєднання гласності й конфіденційності, ефективного контролю, а також єдності централізованого та децентралізованого управління.

До додаткових дослідницьких відносять:

- принцип узгодження економічних інтересів підприємства з зовнішнім і внутрішнім середовищем - забезпечення економічної безпеки повинно бути збалансованим, вимоги внутрішнього та зовнішнього середовища діяльності підприємства мають бути скоординованими і відповідати вірогідним загрозам безпеки;
- принцип гнучкості - визначає адаптаційні можливості підприємства до умов ринкового середовища за мінімуму супутніх витрат;
- принцип оптимізації ресурсної бази, структури капіталу, виробничої структури на підприємстві з урахуванням вимог внутрішнього та зовнішнього середовища, подолання хаотичності й суперечливості у питаннях управління закупівлями, виробництвом і збутом, тощо [11].

На додаток до вказаних принципів, І. Шевченко додає принцип завчасності формування економічної безпеки та визначає, що попередження кризових ситуацій, пов'язане з діяльністю внутрішніх і зовнішніх «супротивників» є основним критерієм надійності системи економічної безпеки підприємства [14]. Така позиція важлива з точки зору особливостей діяльності телекомунікаційного підприємства, для якого попереджувальний характер дії є визначальним щодо конкурентоспроможності його діяльності, яка формує базис його економічної безпеки.

Водночас, слід відмітити, що діяльність телекомунікаційних підприємств у форматі їх економічної безпеки потребує врахування їх особливостей регіонального розвитку. Таким чином, слушним буде розширення вказаних принципів за рахунок пропозицій Н. Шадура-Никипорець [13] щодо використання принципу евентуальності, який передбачає у формуванні економічної безпеки підприємств врахування особливостей регіонального розвитку. Це дозволить підвищити рівень економічної безпеки телекомунікаційних підприємств та нейтралізувати можливі загрози.

Таким чином, система ключових принципів економічної безпеки телекомунікаційних підприємств має включати принципи ефективного контролю, оптимізації, комплексності, узгодження економічних інтересів, завчасності, законності, гнучкості, плановості, поєднання гласності й конфіденційності, евентуальності.

Принципи економічної безпеки знаходяться у тісному взаємозв'язку та доповнюють один одного, що забезпечує ефективність діяльності телекомунікаційного підприємства. Саме синергетичний ефект взаємодії зазначених принципів, дає змогу забезпечити високу якість і результативність формування економічної безпеки телекомунікаційних підприємств, що сприятиме посиленню їх незалежності, самодостатності та нарощенню конкурентних переваг.

Водночас, принципи знаходяться у взаємодії із умовами забезпечення економічної безпеки телекомунікаційних підприємств, які враховують галузеві особливості їх функціонування. Умови, що впливають на рівень економічної безпеки телекомунікаційних підприємств різноманітні й мають свою галузеву специфіку. Проте, А. Куліш виокремлює загальні типові умови, а саме: безпосередні умови виробництва; стабільний попит на послуги чи продукцію; надійність партнерів; зовнішня конкуренція; державне економічне регулювання діяльності; надійний захист комерційної таємниці; компетентність керівництва підприємства [8].

За структурою генерування умови забезпечення економічної безпеки телекомунікаційних підприємств доцільно поділити на екзогенні (зовнішні стосовно підприємства, на які воно не може впливати або цей вплив може бути незначним) і ендогенні (внутрішні, що безпосередньо залежать від функціонування підприємства). Зауважимо, що

такий поділ слід вважати умовним, оскільки існує дуже високий кореляційний зв'язок між ними.

Економічна безпека телекомунікаційного підприємства безпосередньо залежить від економічної безпеки регіону, галузі, держави та ґрунтується на фінансовому, комунікаційному й виробничому потенціалі, а також стратегічних перспективах розвитку. Тому умови забезпечення економічної безпеки телекомунікаційних підприємств взаємопов'язані з чинниками впливу на економічну безпеку регіону, галузі та держави. Практика переконує, що саме держава, використовуючи прямі та непрямі методи впливу на економічний і соціальний розвиток країни, є одним з найвагоміших чинників впливу на економічну безпеку телекомунікаційних підприємств, визначаючи умови забезпечення їх розвитку. Так, враховуючи структуру ІТ-ринку та девальвацію гривні, скорочення прибутків телекомунікаційних підприємств пояснюється зниженням купівельної спроможності населення, обмеженістю бюджетних витрат на капітальні видатки в частині придбання комп'ютерного обладнання тощо.

Так, за даними звіту про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ) за 2015 рік, «спостерігається стала тенденція до зменшення кількості абонентів та зменшення послуг міського, міжміського і міжнародного зв'язку послугами мобільного зв'язку та сервісами передачі голосу, відео, зображень, повідомлень з використанням Інтернету (послуги ОТТ)». Там же зазначено, що доходи від надання телекомунікаційних послуг у 2015 році у порівнянні з 2014 роком зменшилися на 1,1%; у порівнянні з 2014 роком кількість абонентів рухомого (мобільного) зв'язку у 2015 році зменшилася з 61,2 млн осіб до 60,7.

На особливу увагу в плані забезпечення економічної безпеки телекомунікаційних підприємств заслуговують, наведені у цьому ж звіті НКРЗІ за 2015 рік, проблеми розвитку телекомунікаційних мереж, серед яких: виникнення організаційних та технологічних проблем взаємодії між телекомунікаційними мережами на території України, низька ефективність управління телекомунікаційною мережею зв'язку загального користування та ін.

У цьому контексті слід звернути увагу на необхідність узгодження державних, приватних і громадських інтересів на основі визнання пріоритетності суспільної потреби в модернізації економіки України шляхом переведення її на інноваційну модель розвитку; поєднання економічної ефективності та соціальної справедливості; посилення ролі держави у становленні економіки інноваційного типу; створення й підтримка державних гарантій соціальної спрямованості економіки; розвиток механізмів державно-приватного партнерства в інноваційній сфері; підтримка вітчизняного товаровиробника; раціональне використання природних ресурсів; забезпечення соціальних і соціально-економічних прав громадян; усунення диспропорцій регіонального й галузевого розвитку; багатокладність економіки та забезпечення економічної багатоманітності; прийняття рішень на основі залучення громадськості, прозорості державного управління; поєднання загальнодержавних, регіональних і галузевих потреб і інтересів [1, с. 30-33;] тощо.

Так, ключовими екзогенними чинниками економічної безпеки телекомунікаційних підприємств є: політична ситуація, податкове навантаження, стратегічна орієнтація держави, кризові коливання світової економіки, міжнародна економічна інтеграція та інші. До внутрішніх (ендогенних) чинників варто віднести потенціал підприємства, наявність конкурентних переваг, розташування підприємства, його комунікації, ефективність фінансування, інноваційна діяльність, репутація підприємства тощо. Зупинимося на деяких чинниках економічної безпеки телекомунікаційних підприємств більш детально.

Так, найбільш масштабним екзогенним чинником формування економічної безпеки телекомунікаційних підприємств є економічні кризи, як світові, так і національні, оскільки вони є вагомим фактором впливу на діяльність держави загалом, причиною зростання цін, зовнішньої заборгованості, валютних коливань, дефіциту платіжного балансу, інфляції тощо. Руйнівний вплив ці процеси мають саме на телекомунікаційні підприємства, для яких світова

криза постає передусім причиною зниження інноваційно-інвестиційної діяльності, державної підтримки, погіршенням умов банківського кредитування, недотримання договірних умов та інших негараздів.

Ступінь шкоди кризи на економічну безпеку телекомунікаційних підприємств залежить від рівня розвитку країни. Світова криза 2008 р. в Україні мала значно більший руйнівний характер, не оминувши найбільш перспективну сферу вітчизняної економіки - телекомунікаційну. Нижчий рівень розвитку порівняно з більшістю європейських держав сприяв тому, що кризове інфікування нашої країни відбулося дещо пізніше, але падіння економіки виявилось глибшим, масштабнішим і тривалішим.

Наступним вагомим екзогенним чинником варто назвати тіньову економіку, яка за визначенням провідних учених, є ключовим дестабілізуючим фактором сталого розвитку національного господарства й економічної безпеки загалом. Зазначимо, що критична межа тінізації економіки, перевищення якої свідчить про діяльність в країні відтворювальної системи тіньових економічних відносин, досягається за розмірів тіньового сектора 30% ВВП [12]. Проте, в Україні рівень тінізації впродовж 2004-2007 рр. знаходився на рівні 28%, а у 2008-2010 рр. почав зростати та становив 34%, 39% і 38% відповідно. Наведені дані свідчать про тяжкий стан економіки країни, який має безпосередній вплив на економічну безпеку телекомунікаційних підприємств.

Виходячи з вище наведеного, погоджуємося з позицією В. Волкова та Л. Горошкової [2], які кінцевою метою детінізації економіки вбачають створення в країні такого організаційно-інституційного середовища, в якому тіньова економіка була б економічно неефективною, що має суттєве значення в питанні формування достатнього рівня економічної безпеки діяльності телекомунікаційних підприємств.

Ступінь розвиненості й досконалості нормативно-правового ландшафту вважається наступним вагомим екзогенним чинником формування економічної безпеки телекомунікаційних підприємств. У Конституції України стверджується, що держава повинна дбати про власну економічну безпеку та про захист прав усіх суб'єктів, які здійснюють підприємницьку діяльність, проте ці положення залишаються декларативними.

Стрімкий розвиток світової економіки вимагає від економічної системи України активної участі у процесі міжнародної економічної інтеграції, метою якої є розширення існуючих ринкових відносин і зміна їх характеру. Оскільки одним із пріоритетних сфер національної економіки вважається телекомунікаційна, міжнародна економічна інтеграція має великий вплив на її стан, стимулюючи модернізацію комунікацій, підвищення конкурентоспроможності, розширення продуктового асортименту, покращення адаптивності телекомунікаційних підприємств до динамічних міжнародних умов, які передбачають інноваційний характер трансформацій та економічну безпеку телекомунікаційних підприємств. Тому в питанні формування економічної безпеки телекомунікаційних підприємств міжнародна економічна інтеграція України постає значним екзогенним чинником, що дозволяє виявити загрози та перспективи, можливості та втрати, методи їх стимулювання та пригнічення, а також визначити протекційний механізм для захисту економічної безпеки телекомунікаційних підприємств.

Міжнародна економічна інтеграція як чинник формування економічної безпеки телекомунікаційних підприємств є процесом економіко-політичного об'єднання країн, заснованим на глибоких стійких взаємозв'язках і поділом праці між національними господарствами різних країн. Саме ефективна національна інфокомунікаційна політика, спрямована на формування економічної безпеки телекомунікаційних підприємств, є ключовим фактором успішної міжнародної інтеграції, яка за умов розширення стандартів зовнішньоекономічної діяльності України забезпечує збереження національних інтересів, високий рівень добробуту громадян, а також сильну позицію держави на міжнародній арені.

На сьогодні виокремлюють такі напрями міжнародної економічної інтеграції, як асоціація з ЄС, членство в СОТ, Зона вільної торгівлі СНД, Митний Союз. Але серед

найперспективніших напрямів розвитку вітчизняної економіки називають саме вектор європейської інтеграції [9, с. 370-371].

Шлях України до ближчої інтеграції ЄС пролягає через подальший прогрес у вибудуванні політичної довіри й демократії, створенні справжньої ринкової економіки. Просування у цьому напрямку поліпшує інтеграцію у Європейське співтовариство, що сприятиме вільній торгівлі України з країнами - членами ЄС і вступу нашої країни до Європейського Союзу.

Таким чином, міжнародна економічна інтеграція є важливим чинником формування економічної безпеки телекомунікаційних підприємств в Україні, яка полягає у впливі світових організацій, серед яких СОТ, ЄС, МСЕ, через техніко-технологічні, організаційні й економічні фактори на фінансово-економічну систему, яка формує умови діяльності телекомунікаційної сфери країни, спрямовані на забезпечення високого рівня економічної безпеки телекомунікаційних підприємств.

Зауважимо, що організаційними факторами є рівень адміністративної, комунікаційної, функціональної структури й інформаційних технологій. До економічних факторів доцільно віднести стан фінансових ресурсів, фінансової стійкості, виробничих потужностей, оборотних засобів. Серед техніко-технологічних факторів міжнародної інтеграції варто назвати техніко-технологічний рівень виробництва, рівень інноваційного виробництва, розмір суб'єкта інтеграції, структуру виробництва й організаційний рівень виробництва.

Ключовими загрозами економічної безпеки телекомунікаційних підприємств у процесі міжнародної інтеграції є: високі вимоги щодо якості й сертифікації послуг; жорсткі конкурентні умови; тиск високо розвинутих країн на внутрішній ринок тощо.

Натомість, важливими перспективами постає: можливість створення ефективної національної телекомунікаційної політики, яка дозволить зберегти національні інтереси та зміцнити значення країни у світі; можливість зміцнення ринкових позицій на світовому ринку; розширення фінансових можливостей; зміцнення конкурентоспроможності телекомунікаційних підприємств.

Основними проблемами щодо підвищення рівня економічної безпеки телекомунікаційних підприємств слід вважати:

- повільне впровадження на мережах мобільного зв'язку радіотехнологій третього та четвертого поколінь для забезпечення держави та її громадян усіма перевагами сучасних телекомунікаційних мереж та послуг;
- нерівномірність забезпечення споживачів (особливо у сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах) телекомунікаційними послугами, у тому числі загальнодоступними та послугами ШСД до Інтернету;
- необхідність модернізації телекомунікаційних мереж фіксованого місцевого зв'язку (наявність значної кількості аналогових комутаційних станцій), впровадження процедури встановлення внутрішньозонових з'єднань із використанням семизначних зонових абонентських номерів;
- затримка із впровадженням на мережах фіксованого та мобільного зв'язку послуги із перенесення абонентських номерів та неможливість забезпечити реалізацію права абонентів на вільний вибір постачальників послуг у повному обсязі;
- невідповідність існуючих нормативно-правових та нормативно-технічних документів галузі сучасному стану та перспективам розвитку телекомунікаційної мережі загального користування інформаційно-телекомунікаційних технологій та потребам ринку телекомунікацій України;
- втрата значного сегменту ринку телекомунікацій України внаслідок тимчасової окупації Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим, та частини Донецької і Луганської областей, зменшення доходів українських операторів від надання телекомунікаційних послуг та надходжень до державного бюджету;

- погіршення сталості функціонування телекомунікаційних мереж на тимчасово окупованих територіях та на території проведення антитерористичної операції, виникнення організаційних та технологічних проблем взаємодії таких мереж з іншими телекомунікаційними мережами на території України;
- необхідність збереження цілісності міжнародної структури нумерації, яка визначена рекомендаціями Міжнародного союзу електрозв'язку, Національним планом нумерації України та встановленого порядку маршрутизації трафіку голосової телефонії на Україні у зв'язку із порушенням Російською Федерацією вимог міжнародного законодавства у сфері телекомунікацій;
- порушення майнових прав суб'єктів ринку телекомунікацій України на тимчасово окупованій території, втручання у роботу телекомунікаційних мереж загального користування, збройне захоплення об'єктів і ліній зв'язку та перешкоджання здійсненню підприємницької діяльності.

Виходячи з вище наведеного, слід зазначити, що структурно-функціональна схема формування економічної безпеки телекомунікаційного підприємства охоплює взаємоузгоджене кореляційне поєднання таких його елементів, які ґрунтуються на сформованому науковому базисі, а саме: складові економічної безпеки телекомунікаційних підприємств, екзогенні й ендогенні чинники та принципи її формування.

Систематизація умов забезпечення економічної безпеки телекомунікаційних підприємств дозволила їх умовно класифікувати на ендогенні й екзогенні. До першої групи варто віднести міжнародну економічну інтеграцію, тінізацію національної економіки, кризові процеси, загальну політико-економічну нестабільність тощо. До другої групи умов забезпечення слід віднести: економічний потенціал підприємства, якість фінансування їх діяльності, імідж, досвід, форму власності тощо.

Висновки. Таким чином, формування економічної безпеки телекомунікаційних підприємств залежить від комплексної взаємодії її головних елементів, скоординованих відповідно до принципів забезпечення та з урахуванням внутрішніх й зовнішніх умов її забезпечення. Серед найбільш вагомих принципів є принцип комплексності, плановості, гнучкості, завчасності, ефективного контролю й евентуальності, які дозволяють забезпечити ефективність і стабільність діяльності телекомунікаційних підприємств, які знаходяться у тісному взаємозв'язку й підсилюють дію один одного та дають змогу покращити якість забезпечення економічної безпеки.

Виявлено, що умови забезпечення економічної безпеки телекомунікаційних підприємств, мають свої особливості у кожному підприємстві та умовно поділяються на екзогенні й ендогенні. Серед екзогенних виокремлюють державне регулювання, міжнародну економічну інтеграцію, ціновий диспаритет, законодавче забезпечення, тінізацію економіки, загальну політичну ситуацію та податкове навантаження. Ендогенні чинники безпосередньо залежать від діяльності телекомунікаційного підприємства та включають економічний потенціал підприємства, форму власності, імідж підприємства, ефективність фінансової та комунікаційної політики тощо.

Список використаної літератури

1. Бжиянская Л. *Инновационная деятельность: тенденции развития и меры государственного регулирования* / Л. Бжиянская. *Экономист*, 1996. - № 3. - С. 22-33.
2. *Вплив тінізації економіки на економічну безпеку та сталий розвиток національного господарства* / В. Волков, Л. Горошкова; [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.stelmaschuk.info/arcliive-intemet-conference/54-conferencia-1-11-2012/364-2012-11-01-07-09-20>.
3. Живко З. Б. *Структурні принципи функціонування моделі економічної безпеки підприємства*; [Електронний ресурс] / З. Б. Живко. - Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=67313>.

4. Іванова Н. С. Сучасні принципи забезпечення ефективної системи економічної безпеки підприємства / Н. С. Іванова // *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. - 2011. - Вип. 7(2). - С. 57-61.
5. Колпаков П. А. Концептуальные основы экономической безопасности фирмы: автореф. дис. канд. экон. наук: 08.00.01 П. А. Колпаков. М.: Московский государственный ун-т им. М.В. Ломоносова, 2007. - 25 с.
6. Корчевська Л. О. Система принципів забезпечення економічної безпеки підприємства / Л. О. Корчевська // *Вісник економіки транспорту і промисловості*. - №38. - 2012. - С. 449.
7. Корчевська Л. О. Ітеративний підхід до дослідження економічної безпеки підприємства / Л. О. Корчевська // *Актуальні проблеми економіки*. - №4. - 2012. - С. 111-119.
8. Куліш А. М. Стратегія забезпечення належної економічної безпеки підприємства; [електронний ресурс] / А. М. Куліш. - Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua>.
9. Мартинюк І. І. Міжнародна агропромислова інтеграція / І. І. Мартинюк, С. В. Романишин *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. - 2013. - № 776. - С. 369-373.
10. Пожуєва Т. О. Диференціація принципів економічної безпеки підприємства та дослідження її складових / Т. О. Пожуєва // *Вісник Приазовського державного технічного університету*'. Сер.: Економічні науки. -2011.- Вип. 22.- С. 135-143.
11. Сорокіна І. В. Функціональні завдання та принципи формування системи економічної безпеки підприємства / І. В. Сорокіна // *Бізнесінформ*. – №9.- 2011.- С. 119-123.
12. Тіньова економіка: сутність, особливості та шляхи легалізації: монографія / за ред.. С. Варналія. - К.: НІСД, 2006. - 576 с.
13. Шадура-Никипорець Н. Т. Методологічні аспекти дослідження регіонального харчопродовольчого комплексу в контексті парадигми сталого розвитку; [Електронний ресурс] П. Т. Шадура-Никипорець. Режим доступу: <http://vislnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcl&j=1&id=32>.
14. Шевченко І. Особливості формування економічної безпеки підприємства / І. Шевченко // *Наука молода*. – 2010. – №10. – С. 178-181.

Гудзь Елена Евгеньевна, Сотниченко Владимир Николаевич. Принципы и условия обеспечения экономической безопасности телекоммуникационных предприятий. В статье рассмотрены вопросы обеспечения экономической безопасности телекоммуникационных предприятий в современных условиях. Показаны проблемы в обеспечении экономической безопасности. Уточнены принципы, на которых строится решение этих проблем. Предложено авторское видение решения проблем экономической безопасности телекоммуникационных предприятий. Систематизированы факторы воздействия на экономическую безопасность.

Ключевые слова: экзогенные и эндогенные факторы, экономическая безопасность, телекоммуникационные предприятия, экономический кризис.

Gudz Olena, Sotnychenko Volodymyr. Principles and conditions to ensure the economic security of telecommunication companies. The article deals with the issues of economic security of telecommunication companies in modern conditions. Showing challenges in ensuring economic security. Clarified the principles on which the solution of these problems. The author's vision of solving the problems of economic security of telecommunication companies. The factors influence on economic security.

Keywords: exogenous and endogenous factors, economic security, telecommunications companies, the economic crisis.